

ကသံဉ်ဒီသဒါအဂ်ါအကျါတၢ်ဟံယျါ

ဟံဉ်မိဉ်ဖဲလး(စ)တီးကွ (Haemophilus influenzae type b) (Hib) ကသံဉ်ဒီသဒါ- တၢ်လၢနကြးသ့ညါ

ကသံဉ်ဒီသဒါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါအါတက့ၢ်တဖၣ်တၢ်မၤ
န့ၢ်အါလၢစပုၣ်ကျိၣ်ဒီးကျိၣ်အဂၤအပူၤသ့န့ၣ်လီၤ. ကွၢ်
www.immunize.org/vis
Hojas de información sobre vacunas están
disponibles en español y en muchos otros
idiomas. Visite www.immunize.org/vis

၁. ဘၣ်မနုၤအယိယဘၣ်ဆဲးကသံဉ်ဒီသဒါလဲၣ်.

Hib ကသံဉ်ဒီသဒါ ဒီသဒါ ဟံဉ်မိဉ်ဖဲလး(စ)တီးကွ (Haemophilus influenzae type b (Hib)) တၢ်ဆါသ့န့ၣ်လီၤ.

ဟံဉ်မိဉ်ဖဲလး(စ)တီးကွ (Haemophilus influenzae type b) နးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ဆါဘၣ်ကဲအကလုာ်ကလုာ်သ့လီၤ. တၢ်ဘၣ်ကဲသ့တဖၣ်အံၤ ညီန့ၢ်မၤဘၣ် ဒီဖိသၣ်လၢအသးအိၣ် ၅ နံဉ်ဆူအဖီလၢ ဘၣ်ဆၣ် မၤဘၣ်ဒီစ့ၢ်ကိးပုၤသးပုၤလၢ အအိၣ်ဒီးတၢ်ဆါတနီၤသ့န့ၣ်လီၤ. Hib ဘဲးထံရံယါနးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ဆါတဆဲး တက့ၢ်, နီအမ့ၢ်နီတၢ်ဘၣ်ကဲ မ့တမ့ၢ် ကလံၤကျါညိး, မ့တမ့ၢ် အဝဲသ့ နးအိၣ် ထီၣ် တၢ်ဆါလၢအနး, နီအမ့ၢ် သ့ၣ်တၢ်ဘၣ်ကဲတဖၣ်သ့လီၤ. Hib တၢ်ဆါ တၢ်ဘၣ်ကဲလၢအနးတဖၣ်, လၢတၢ်ကိးစ့ၢ်ကိးအီၤလၢ “ Hib တၢ်ဆါယၢ်လၢ အနး.” တဖၣ် လိာ်ဘၣ်တၢ်ကူစါယါဘျါလၢ တၢ်ဆါဟံဉ်ဒီး တဘျီတခါန့ၣ်ဒီးအိၣ် ထီၣ်တၢ်သံတၢ်ပုၤသ့လီၤ.

တချုးလၢ Hib ကသံဉ်ဒီသဒါအိၣ်ထီၣ်န့ၣ်, Hib တၢ်ဆါယၢ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢ အနးအိၣ်ထီၣ် ခိၣ်န့ၣ်သလီၤညိးတၢ်ဆါလၢအအိၣ်ထီၣ်ခိဖျါ ဘဲးထံရံယါလၢ ဖိသၣ်အသးန့ၣ် ၅ နံဉ်ဆူအဖီလၢတဖၣ်လၢ ကီၢ်အမဲရကၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. ခိၣ် န့ၣ်သလီၤညိးတၢ်ဆါန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ဆါဘၣ်ကဲလၢ အဘၣ်ကဲဝဲဒၣ် ခိၣ်န့ၣ်သလီၤ ဒီးပျါယံထူၣ်မိာ်ပုၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤနးအိၣ်ထီၣ် ခိၣ်န့ၣ်ဟးဂီၤဒီးတၢ်နီတဟူသ့ န့ၣ်လီၤ.

Hib တၢ်ဆါဘၣ်ကဲတဖၣ်န့ၣ် နးအိၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကိး-

- ပသိၣ်တၢ်ခုၣ်ဘၣ်
- ကီၢ်ယုာ်ဘိညိးထီၣ်လၢအနး, ကိလၢကသါထီၣ်သါလီၤ
- သ့ၣ်, ယံဆၢ, ယံ ဒီးတၢ်လၢအမၤဘၢ သးပျါတၢ်ဘၣ်ကဲ
- တၢ်သံတၢ်ပုၤ

၂. Hib ကသံဉ်ဒီသဒါ

Hib ကသံဉ်ဒီသဒါန့ၣ် တၢ်ဆဲးန့ၢ်အီၤ ၃ မ့တမ့ၢ် ၄ ပျါ (ဒီးသန့ထီၣ် အသးလၢပနံၣ်မံၤပနီၣ်) အဖီခိၣ်လီၤ.

ဖိသၣ်ဆဲးဖိတဖၣ် ညီန့ၢ်ကမၤန့ၢ် အဝဲသ့ အ Hib ကသံဉ်ဒီသဒါအဆိကတၢ် တပျါဖဲအသးအိၣ် ၂ လါဒီး ညီန့ၢ် ဆဲးကသံဉ်ကဝဲဖဲ အသးအိၣ် ၁၂-၁၅ လါ အခါန့ၣ်လီၤ.

ဖိသၣ်လၢ အသးအိၣ် ၁၂ လါဒီး ၅ နံဉ်အဘၢၣ်စၢၤတဖၣ်လၢ တဆဲးဘၣ် တၢ် Hib ကသံဉ်ဒီသဒါပုၤန့ၣ် ကလိာ်ဘၣ်အါထီၣ်ဝဲ Hib ကသံဉ် ဒီသဒါ ၁ ပျါ မ့တမ့ၢ် အါန့ၢ်အန့ၣ်လီၤ.

ဖိသၣ်လၢ ၅ နံဉ်ဆူအဖီခိၣ်ဒီး ပုၤနီၣ်ဒိၣ်တဖၣ် ညီန့ၢ်တမၤန့ၢ်ဘၣ် Hib ကသံဉ် ဒီသဒါဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ် ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်ကဟ့ၣ်ကူၣ်လၢ ဖိသၣ်လၢအနီၣ်ဒိၣ် မ့ တမ့ၢ် သးပုၤလၢအကမိဟးဂီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ထုးကွၢ်အကမိတဖၣ်, လၢအပၣ်ယုာ် ဒီးပုၤလၢအိၣ်ဒီးသ့ၣ်ဂီၤပျါတၢ်ဆါ, တချုးတၢ်မၤတၢ်ကူးကွဲးယါဘျါလၢ ကထုး ထီၣ်ကွၢ်ကမိ, မ့တမ့ၢ် ဖဲတၢ်ထၢန့ၣ်လီၤ ယံနီၣ်ကံၢ်ဝဲအလီၤခဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ် ကဟ့ၣ်ကူၣ်စ့ၢ်ကိးလၢ တၢ်ဆဲးန့ၢ် Hib ကသံဉ်ဒီသဒါအပူၤလၢအသးအိၣ် ၅ နံဉ်တုၤ ၁၈ နံဉ်လၢ အိၣ်ဒီး HIV တၢ်ဆါတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်ဟ့ၣ် Hib ကသံဉ်ဒီသဒါ ဒ်ကသံဉ်လီၤဆိတပျါ, မ့တမ့ၢ် တၢ်ဆဲးတဘျီယီဒီး ကသံဉ်ဆဲးဒီသဒါအဂၤတဖၣ်သ့ (ကသံဉ် ဒီသဒါအကလုာ်လၢ တၢ်ဟံဉ်ဖျါဟ့ၣ်အီၤသ့အါန့ၢ် ကသံဉ်ဒီသဒါတခါ ဒီး တၢ်ဆဲးန့ၢ်အီၤတပျါယီ) သ့လီၤ.

တၢ်ဆဲးန့ၢ် Hib ကသံဉ်ဒီသဒါ တပူၤယီဒီးကသံဉ်ဆဲးဒီသဒါအဂၤ သ့စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

၃ တဲသကိးတၢ်ဒီးနပုၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ တၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်မၤစၢၤ

ဝဲဘၣ်ပုၤလၢအဆဲးန့ၢ်န့ၣ်ကသံဉ်ဒီသဒါဖဲပုၤတဂၤအံၤမ့ၢ်မၤန့ၢ်တၢ်ဆဲးကသံဉ် ဒီသဒါ -

- အိၣ်တုၤဒီး တၢ်သ့ၣ်တဘၣ်လီၤလၢအနး ဖဲအဆဲး Hib ကသံဉ်ဒီသဒါ လၢညါ, မ့တမ့ၢ် အိၣ်ဒီး တၢ်သ့ၣ်တဘၣ်လီၤလၢအနး, လၢကဲထီၣ်တၢ် ဘၣ်ယီၣ်လၢသးသမူအဂီၢ်

လၢတၢ်ဂ့ၢ်တနီၤအပူၤန့ၣ်, ပုၤလၢအဟ့ၣ်နဖီအတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ် ကွၢ်ထွဲ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကဆၢဝဲလၢ ကသုးတၢ်ဆါကတီၢ်လၢကဟ့ၣ် Hib ကသံဉ်ဒီသဒါ တုၤလၢ တၢ်ဟဲဒီးပုၤသးလၢခဲတဘျီန့ၣ်လီၤ.

ပုၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ဆူးတၢ်ဆါတဆဲးတက့ၢ်တဖၣ်, နီအမ့ၢ် တၢ်ခုၣ်ဘၣ်န့ၣ်, ဘၣ် သ့ၣ်သ့ၣ်ကဘၣ်ဆဲးကသံဉ်ဒီသဒါန့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ဆူးတၢ်ဆါဖဲ အဘၣ် မ့တမ့ၢ် နးနးကလဲၣ်တဖၣ် အါတက့ၢ်ကြးအိၣ်ခိးဝဲတုၤလၢအဘျါတစု တချုးလၢအမၤန့ၢ် Hib ကသံဉ်ဒီသဒါန့ၣ်လီၤ.

နပုၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်မၤစၢၤ ဟ့ၣ်အါထီၣ်န့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ် တၢ်ကျါသ့န့ၣ်လီၤ.

၄. တၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဃးဒီးကသံၣ်ဆဲးဒီးသဒၢတၢ်ခီဆၢ

- တၢ်ထီၣ်ဂီၤ, ကီၢ်လုး, ဒီးတၢ်ညိးထီၣ်တဲ တၢ်ဆဲးကသံၣ်ဆဲးဒီး တၢ်ကီၢ်ထီၣ် နၤသ့ၣ်နဆဲး Hib ကသံၣ်ဒီးသဒၢတၢ်ခီဆၢလီၤခံၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤတနီၤ အမဲၣ်ခံးသ့ၣ် တၢ်မၤန့ၢ်အီၤကသံၣ်ကသီကျိၤကျဲၤ, လၢအပၣ်ယုၣ်ဒီး တၢ်ဆဲးကသံၣ်ဒီးသဒၢန့ၣ်လီၤ. တဲဘၣ်ပုၤလၢအဟ့ၣ်နၤတၢ်ကွၢ်ထွဲၣ် နမ့ၢ်တူၢ် ဘၣ်လၢ နမဲၣ်မူၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်သီၣ်လၢနနီၢ်ပုၤအခါတက့ၢ်.

ဒ်ကသံၣ်ကသီအဂၤတမံၤလၢလၢအသိး, တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်အိၣ်စ့ၤဒိၣ်မးလၢကသံၣ် ဆဲးဒီးသဒၢအဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်တဘၣ်လီၤသ့ၣ်တၢ်ခီဆၢလၢအနးနးကလံၣ်, တၢ် ဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးနးနးကလံၣ်အဂၤတဖၣ်, မ့တမ့ၢ် တုၤလၢတၢ်သံၣ်န့ၣ်လီၤ.

၅. တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲနးနးကလံၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်တခီလၢၣ်.

တၢ်တဘၣ်လီၤသ့ၣ်တၢ်ခီဆၢ အိၣ်ထီၣ်သ့ၣ်ပုၤလၢအဆဲးကသံၣ်ဒီးသဒၢဟးထီၣ် လၢတၢ်ဆါဟံၣ်ကသံၣ်ဒီးသဒၢလီၤခံၣ်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်ထံၣ်တၢ်တဘၣ်လီၤသ့ၣ်တၢ်ခီ ဆၢနးနးကလံၣ်အပနီၣ်တဖၣ် (တၢ်ဖဲးဘၣ်ကပြုထီၣ်, မဲၣ်ဒီးကီၢ်ဘိညိးထီၣ်, တၢ်ကသါကီၢ်, သးစံၣ်ချ့, ခိၣ်မူၤခိၣ်တယူၤ, မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂံၢ်ဘါစါ) န့ၣ်, ကိး ၉-၁-၁ ဒီးမၤပုၤဆုၤနၤဆူတၢ်ဆါဟံၣ်အဘူးကတၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ပနီၣ်အဂၤလၢနဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်အဂီၢ်, ကိးပုၤလၢအဟ့ၣ်လီၤနၤတၢ်အိၣ် ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်မၤစၢၤန့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်တဘၣ်လီၤဒီးသ့ၣ်တၢ်ခီဆၢတဖၣ်တၢ်ကြးဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဆူ တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်တဘၣ်လီၤဒီးသ့ၣ်တၢ်ခီဆၢတၢ်မၤအကျဲသန့ (VAERS) န့ၣ်လီၤ. နပုၤဟ့ၣ် တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်မၤစၢၤအါတက့ၢ်ကတိၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါ အံၤ, မ့တမ့ၢ် နမၤတၢ်အံၤလၢနနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်နဲသ့န့ၣ်လီၤ. လဲၤကွၢ်ဖဲ VAERS ပုၤယဲၤသန့ www.vaers.hhs.gov မ့တမ့ၢ် ကိး ၁-၈၀၀-၈၂၂-၇၉၆၇ န့ၣ်တက့ၢ်. VAERS န့ၣ်ထဲၣ်လၢတၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်တဘၣ်လီၤတၢ်ခီဆၢတဖၣ် အဂီၢ်ဒီး, ဒီး VAERS ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်တဟ့ၣ်လီၤနၤကသံၣ်ကသီတၢ်ဟ့ၣ် ကူၣ်တဖၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

၆. ထံကီၢ်ကသံၣ်ဆဲးဒီးသဒၢတၢ်ဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်မၤစၢၤ တၢ်တိၢ်ကျဲၤ

ထံကီၢ်ကသံၣ်ဆဲးဒီးသဒၢတၢ်ဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်မၤစၢၤတၢ်ရဲၣ်တၢ် ကျဲၤ (VICP) မ့ၢ်ဝဲဖဲၣ်ရဲၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤ လၢကဟ့ၣ်မၤစၢၤပုၤလၢဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးလၢတၢ်ဆဲးကသံၣ် ဒီးသဒၢလီၤတၢ်လီၤဆဲးတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လဲၤကွၢ်ဖဲ VICP ပုၤယဲၤသန့ ဖဲ www.hrsa.gov/vaccinecompensation မ့တမ့ၢ် ကိး ၁-၈၀၀-၃၃၈-၂၃၈၂ လၢကမၤလိဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီးဘၣ်ဃးဒီး တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ယုထီၣ်န့ၣ်လီၤ. အိၣ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢ ကဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ယုထီၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

၇. ယမၤလိအါထီၣ်တၢ်အံၤကသုၣ်လဲၣ်.

- သံကွၢ်နပုၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်မၤစၢၤ.
- ကိးနလီၢ်ကဝီၤ မ့တမ့ၢ် ကီၢ်စဲၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဝဲၤကျိၤန့ၣ်တက့ၢ်.
- လဲၤကွၢ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ဒီးကသံၣ်ကသီတၢ်ပၤတၢ်ဆုၤ (Food and Drug Administration (FDA)) အပုၤယဲၤသန့လၢ ကသံၣ်ဒီးသဒၢလၢ တၢ်ထၢန့ၣ်ဟံၣ်အီၤဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအဂၤတဖၣ်ဖဲ www.fda.gov/vaccines-blood-biologics/vaccines.
- ဆဲးကျဲၤ တၢ်ဖိၣ်ဂၢ်တၢ်ဆါဒီးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဒီးသဒၢဝဲထၢၣ် (Centers for Disease Control and Prevention (CDC))-
 - ကိး ၁-၈၀၀-၂၃၂-၄၆၃၆ (1-800-CDC-INFO) မ့တမ့ၢ်
 - လဲၤကွၢ်ဖဲ CDC အပုၤယဲၤသန့ www.cdc.gov/vaccines.